

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐบาลจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่ต้องเก็บค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่นและชุมชนในมาตรา 81 ได้บัญญัติว่ารัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองสนับสนุนค่านิยมในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปวัฒนธรรมของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2540:25)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาธรรมชาติและเต็มศักยภาพและมาตรา 27 กำหนดไว้ว่าให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดการทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2542 :13-16)

ภารกิจของโรงเรียน คือการนำหลักสูตรแกนกลางของประเทศเป็นกรอบทิศทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถนำไปใช้จัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้ง

สำหรับการจัดการศึกษาทุกกลุ่ม เช่นการศึกษาพิเศษ เป็นต้น โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โรงเรียนต้องนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาภายใต้ลักษณะโครงสร้างที่ยืดหยุ่นในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้น หลักสูตรสถานศึกษา จึงเป็นแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมให้แต่ละบุคคลได้พัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง รวมถึงมีลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคมอย่างมีความสุข หลักสูตรสถานศึกษา จึงประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ทั้งมวลและประสบการณ์อื่นๆ ที่โรงเรียนแต่ละแห่งวางแผน โดยความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ข้อเสนอแนะและให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนได้อย่างยืดหยุ่นและเหมาะสมกับบริบท ทั้งนี้ ภายใต้มาตรฐานการศึกษาเดียวกันทั้งประเทศอย่างไรก็ตามการจัดทำหลักสูตรนั้น แม้จะจัดทำไว้ดีเลิศอย่างไรก็ตามถ้าผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้ปราศจากความรู้ ความเข้าใจ ความรอบคอบและมุ่งมั่นแล้ว การใช้หลักสูตรนั้นก็จะไม่ประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน จากความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าว การใช้หลักสูตรสถานศึกษาจึงเป็นภารกิจสำคัญยิ่งของโรงเรียน ที่มีความสำคัญต่อการช่วยพัฒนาผู้เรียนในทุกๆ ด้าน หากโรงเรียนไม่สามารถที่จะบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน (กรมวิชาการ. 2545 : 1-2)

อย่างไรก็ตาม ขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกันอาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การปฏิบัติงานของโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ขนาดโรงเรียนที่แบ่งตามจำนวนนักเรียนนั้นเป็นตัวกำหนด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญเลี้ยง ทุมคำ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็ก มีสภาพปัจจุบันและปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเรืองศักดิ์ ปัดถาวะโร (2547: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณิ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหาร

สถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นด้านสภาพการบริหารหลักสูตรมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสาวิตรี อุดมะ (2547:บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันเห็นว่า การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาโดยภาพรวมและด้านการจัดการ ด้านการเงิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากขนาดโรงเรียนแล้วยังพบว่าตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียนที่แตกต่างกัน ได้แก่ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนอาจมีความคิดเห็นต่อระดับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันด้วยเช่นกัน

ผู้บริหารโรงเรียน มีบทบาทตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งด้านจัดให้มีแผนพัฒนาโรงเรียนเพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียน เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตร โดยร่วมประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จัดให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ จัดให้มีการนิเทศภายใน เพื่อนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างมีระบบ และให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อการปรับปรุงพัฒนาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

ครูผู้สอน มีบทบาทสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านวางแผนสร้างหน่วยการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง แสดงออกอย่างอิสระ และมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม จัดทำสื่อและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ ทนต่อเหตุการณ์เป็นแบบอย่างที่ดีมีคุณธรรม การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับสภาพจริง โดยประเมินจากการปฏิบัติ การสังเกต จัดทำวิจัยในชั้นเรียน และจัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยมีการประสานกันระหว่างโรงเรียน บ้านและชุมชน เพื่อการพัฒนาให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ศิริรินทร์ เวชวงษ์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการติดตามการปฏิบัติการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติการใช้

หลักสูตรประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสากล ฉิมวงศ์ (2547 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมในการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ความพร้อมในการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ข้อสังเกตที่ได้จากผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2548 พบว่า โรงเรียนที่มีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตร ร้อยละ 77.8 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร้อยละ 62.5 ด้านการวัดประเมินผล ร้อยละ 64.2 และด้านการใช้สื่อการสอน ร้อยละ 23.3 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1.2548 :27) นอกจากนี้ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องที่ได้ให้ความเห็นไว้สอดคล้องและแตกต่างกันในรายละเอียด เช่น ยรรยง สีหไตร (2548 : สัมภาษณ์) ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้ให้ความเห็นไว้ว่า การใช้หลักสูตรในสถานศึกษาในปัจจุบันนี้สามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยกเว้นการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรวมทั้งการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลประเมินผลโดยรวมยังจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนา ในขณะที่ปราณี แสงพรหมมินทร์ (2549 : สัมภาษณ์) ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้กล่าวว่า สภาพความแตกต่างด้านความพร้อมของโรงเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดข้อจำกัดในด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษาแต่สำหรับเกษม กุลเสน(2549 : สัมภาษณ์) ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้ให้ความเห็นไว้ว่า การใช้หลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบันยังมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการช่วยเหลืออยู่มาก เนื่องจากยังมีลักษณะต่างคนต่างทำขาดความเป็นเอกภาพ ขาดเป้าหมาย และทิศทางที่ชัดเจน และขณะที่ สุทธินัน วันทา (2549 : สัมภาษณ์) ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้ให้ความเห็นว่า โรงเรียนสามารถปฏิบัติตามขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่ขนาดต่างกันการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมฉินทร์ ฉะนิยง (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

การดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนเครือข่าย
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

ในสภาพจริงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการหาสิ่งต่าง ๆ มีหลายตัวการศึกษาปฏิสัมพันธ์จะทำให้
ได้ข้อมูลงานวิจัยที่มีความลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นกว่าวิเคราะห์ตัวแปรเดียวและผลการวิจัยพบว่ามี
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดโรงเรียนและตำแหน่งบุคลากรในโรงเรียนต่อการดำเนินงานด้าน
ต่าง ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พันธ์ วุฒิสาร (2531: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัญหาการ
บริหารงานวิชาการด้านวิชาชีพใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9
พบว่า มีปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและ
ขนาดโรงเรียนต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านวิชาอาชีพ โรงเรียนมัธยมศึกษา และ
สอดคล้องกับผลการศึกษารุณี มั่นทัพ (2543:บทคัดย่อ) พบว่า มีปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ ระหว่าง ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่
ต่อความผูกพันต่อองค์กรของครู สอดคล้องกับผลการศึกษาของ โกมล ชุนศรีจันทร์
(2547:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติตามธรรมเนียมโรงเรียนตามการรับรู้ของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า
สภาพการปฏิบัติตามธรรมเนียมโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดหนองคายตามการ
รับรู้ของประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยรวม
พบว่า รับรู้สภาพการปฏิบัติตามธรรมเนียมโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนรับรู้สภาพการปฏิบัติตามธรรมเนียม
โรงเรียนมากกว่าครูผู้สอน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของประกาย บัตรศิริมงคล (2544:
บทคัดย่อ) พบว่า มีปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างขนาดโรงเรียน
และสถานภาพต่อการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
มัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้าน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอน จึงสนใจศึกษาการใช้หลักสูตร
สถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยการศึกษา
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดโรงเรียนและตำแหน่งของบุคลากรในโรงเรียนต่อระดับการใช้
หลักสูตรสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน ซึ่งเป็นการวิเคราะห์สองตำแหน่งพร้อม ๆ กัน
เพื่อให้ได้ข้อสนเทศที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะ ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ทั้ง โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ ระหว่างขนาดโรงเรียนและตำแหน่งบุคลากรในโรงเรียนที่มีต่อ ระดับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ทั้ง โดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

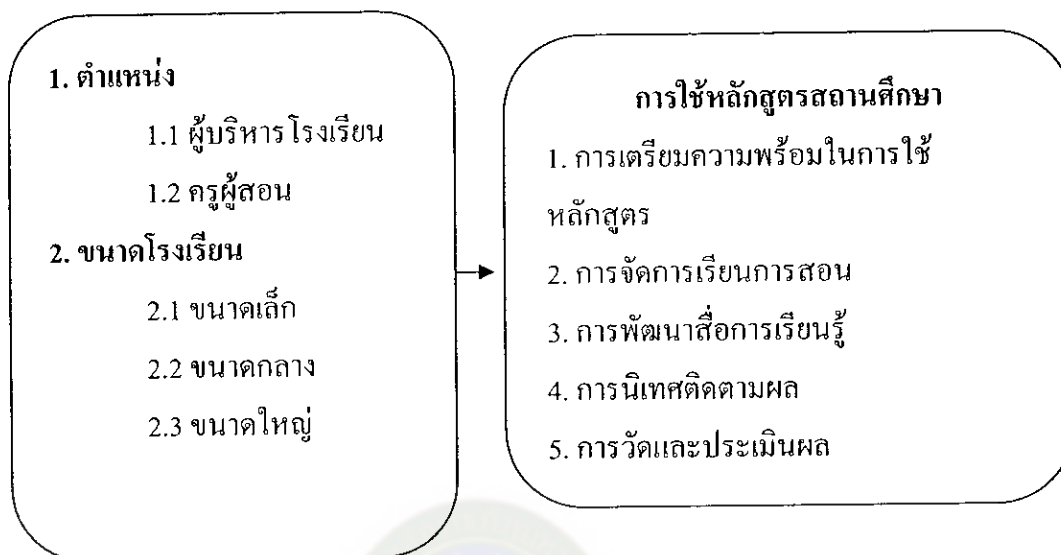
มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดโรงเรียนและตำแหน่งบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่มีต่อความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทั้ง โดยรวมและรายด้าน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัย กำหนดขนาดโรงเรียนและตำแหน่งของบุคลากรในโรงเรียน(สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 1. 2548 : 2) ที่จำแนกตามจำนวนนักเรียน ที่มีต่อระดับการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มา สังเคราะห์และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ตามแผนภูมิที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในปีการศึกษา 2548 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 1 รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,446 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 181 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,265 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1.2548 : 25)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง สุ่มจากประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) คือ สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียนและตำแหน่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์ตารางเครทซ์และมอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่น .05 (บุญชม ศรีสะอาด.2543:43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 347 คน เทียบสัดส่วนแล้วจึงสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากตามสัดส่วน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1) ผู้บริหาร โรงเรียน
- 2) ครูผู้สอน

1.2 ขนาดโรงเรียน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1. 2548 : 2) คือ

- 1) โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนตั้งแต่ 1 - 300 คน
- 2) โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 301 - 600 คน
- 3) โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2548 ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 จังหวัดหนองคาย ได้แก่

- 2.1 การเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร
- 2.2 การจัดการเรียนการสอน
- 2.3 การพัฒนาสื่อการเรียนรู้
- 2.4 การนิเทศติดตามผล
- 2.5 การวัดผลและประเมินผล

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แต่ละแห่ง ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ที่เกี่ยวข้องจัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและสังคมโดยนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาเป็นกรอบแนวทาง

2. การใช้หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไปปฏิบัติ โดยการเตรียมความพร้อม การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การนิเทศติดตามผลและการวัดผลประเมินผลการใช้หลักสูตร

2.1. การเตรียมความพร้อม หมายถึง การสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกฝ่ายได้เห็นความสำคัญและสำรวจความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดทำ

เอกสารเผยแพร่ความรู้ การประชุมชี้แจง ประชุมเชิงปฏิบัติการ การนำบุคลากรไปศึกษาดูงาน จากแหล่งเรียนรู้ การอบรมสัมมนา ฝึกปฏิบัติ การสร้างเครือข่าย การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ การเสนอแนะให้ความเป็นชอบ ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปี รวมถึง การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และขอร่วมมือในการบริหารจัดการหลักสูตร

2.2. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามที่ กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและมี ความสุข ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง สามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ การสอนเป็นกระบวนการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัด กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากร ท้องถิ่น และแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ การใช้ กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง

2.3. การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ หมายถึง การนำสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่จะ นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน แล้วนำผลการดำเนินงาน ปัญหา ข้อเสนอแนะของผู้ที่ เกี่ยวข้องมาวางแผนปรับปรุง พัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.4. การนิเทศ หมายถึง การนิเทศ กำกับ ติดตามงานวิชาการในสถานศึกษาเป็น กิจกรรมกระบวนการที่ผู้บริหารและบุคลากรใน โรงเรียนร่วมมือกันจัดขึ้นเพื่อพัฒนาการ ปฏิบัติงานในทุกด้าน รวมทั้งให้เกิดความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์สูงสุดในการเรียนของ นักเรียน

2.5. การวัดผลและประเมินผล หมายถึง การดำเนินการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับ การการบริหารจัดการหลักสูตรและงานวิชาการภายในสถานศึกษา ติดตามการใช้หลักสูตร ประเมินผลการใช้หลักสูตร ตรวจสอบและประเมินผลพัฒนาการผู้เรียนของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ตำแหน่ง หมายถึง บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียน จำแนกเป็น

3.1. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ทำหน้าที่และดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนที่ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 จังหวัดหนองคาย

3.2. ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 จังหวัดหนองคาย

4. เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 หมายถึง การแบ่งส่วนงานและการกระจายอำนาจการดำเนินงานและจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดหนองคาย ซึ่งประกอบด้วย 6 อำเภอ คือ อำเภอเมือง, อำเภอท่าบ่อ, อำเภอศรีเชียงใหม่, อำเภอสังคม, กิ่งอำเภอสระใคร และกิ่งอำเภอโพธิ์ตาก

5. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2548

6. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การแบ่งระดับของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ได้แบ่งสถานศึกษาออกเป็น 3 ขนาด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1. 2548 : 2) ดังนี้

6.1 โรงเรียนขนาดเล็ก	มีนักเรียนตั้งแต่	1 – 300	คน
6.2 โรงเรียนขนาดกลาง	มีนักเรียนตั้งแต่	301 – 600	คน
6.3 โรงเรียนขนาดใหญ่	มีนักเรียนตั้งแต่	601	คน ขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นข้อสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปวางแผน กำหนดนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุน และเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป